

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

posudek vedoucí práce

Práci předložila: Bc. Veronika Vopatová

Název práce: Řečová výchova žáků na 2. stupni ZŠ

Hodnotitel: PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.

Autorka se ve své diplomové práci zabývá důležitým a zajímavým tématem, a sice mluveným projevem učitele ve vyučovacím procesu. Zaměřila se na komunikační prostředí 2. stupně ZŠ, v němž se žák učí formulovat obsahově i formálně náročnější projev a dodržovat normy veřejné komunikace. Podmínkou dosažení tohoto cíle je, že žák bude veden dostatečně teoreticky i prakticky vybavenými učiteli, a právě proto se jeví jako velice užitečné zamyslet se nad kvalitou řečového vystupování učitelů a zhodnotit jejich péči o rozvoj řečových dovedností žáků. Není to úkol jednoduchý, předpokládá totiž získat a analyzovat rozsáhlý zvukový materiál (audiozáznamy vyučovacích hodin).

Práce svědčí o autorčině zájmu o zkoumanou oblast a o schopnosti pracovat s odbornou literaturou. Dokazuje orientaci v teoretické rovině problému i dovednost skloubit teoretická východiska a praktická zkoumání. Struktura práce je promyšlená, jednotlivé jevy jsou nejen analyzovány, ale též začleněny do širších souvislostí. Praktická část, opírající se o vlastní výzkum, vymezené jevy systematicky třídí podle stanovených kritérií, charakterizuje je a vyhodnocuje. Zabývá se nejen nedostatky mluvených učitelských komunikátů v rovině zvukové, lexikální a morfologické spočívajícími v porušování spisovného standardu, ale rovněž i specifickými a modifikovanými strukturami, které jsou pro školskou komunikaci typické a které mohou být buď funkční, nebo v jisté podobě či z důvodu vysoké frekvence nežádoucí. Autorka si dále všímá prvků, které v učitelských komunikátech ovlivňují rozvoj řečových dovedností žáků, a sice komunikační vyváženosti školského dialogu, frekvence otázek a jejich typů, řečových cvičení a jejich efektivity, korekce a evaluace žákovských projevů učitelem atd.

Práce je koncipována logicky a přehledně. Zkoumané jevy jsou v jednotlivých kapitolách doloženy dostatečným množstvím příkladů. Při prepisu bylo kvůli názornosti použito zjednodušené české fonetické transkripce.

K obsahové stránce lze uvést tyto připomínky:

s. 1, 2 - mylné informace o obsahu 1. a 3. kapitoly, dále je třeba na s. 1 doplnit: v nižších ročnících víceletých gymnázií a opravit formulaci: rozvoj mluvených komunikátů žáků

s. 4 - označení Západočeský kraj se již neužívá, lépe: západočeský region, Plzeňský kraj

s. 7, 46 - nesprávná formulace: mluvený vzor

s. 8 - formulace: vyslovování hlásek na švu, navíc vzhledem k uvedeným příkladům jde o pozici v mezisloví

s. 15 - formulace: používání spisovnosti, její mluvenou formou (čí?), podobně s. 16 - v konverzaci komunikační se setkáváme s nespisovnými lexikálními a morfologickými tvary

s. 19 - v pasáži o tvaroslovných odchylkách je uveden kodifikovaný tvar kdybychom

s. 25 - formulace: rozvíjení vypravěčských schopností (dovedností), podobně s. 46 - dobrym modelovým vzorem

s. 48 - v seznamu literatury je uvedeno chybě jméno Š. Štembergové, též zde chybí publikace J. Svobodové z r. 2000 a 2001, citované na s. 50

s. 50 - citace neobsahují žádný z internetových zdrojů ze s. 49, autorka by mohla doplnit, jak s nimi pracovala, k čemu je využila

- v transkriptech v příloze (i v jejich analýze v textu práce) jsou místy označeny jako nedostatky jevy, které se od spisovné normy neodchylují, a to ani v mluvené formě jazyka (s. 42 - pořád, třeba, s. 44 - tahleta, s. 61 - nesympatizuju, s. 65 - vysvětlujou, s. 69 - představuju, (j)sem, s. 71 - (j)sou, s. 70 - téhleté, tohle, tomuhle, s. 72 - dospějou, zabijou)

K formální stránce podotýkáme:

s. 15 - zkřížení vazeb (vyvarovat se všem jazykovým odchylkám)

s. 17 - překlep v terminologii (hypokristika), s. 29 - překlep v číslici (v 7. třídě na gymnáziu)

s. 18 - nevhodné grafické členění textu (pasáž o elipsách)

s. 33 - mezi odchylkami uveden příklad bez diftongizace (zbývá)

s. 36 - překlep (v 8. Třídě)

s. 46 - nadbytečná mezera (obecně českých)

- předložky k, s, v, z místy na konci řádků

- v textu místy interpunkční nedostatky (s. 2, 4, 5, 7, 8, 11, 13, 21, 22, 27, 31, 33)

K dodatečnému vysvětlení či upřesnění ponecháváme tato tvrzení:

s. 7 - Za hlavní cíl výuky považujeme rozvoj schopnosti komunikace spisovným jazykem.

s. 11 - U předem připravených projevů ... by se nespisovná slova a koncovky neměly objevit vůbec.

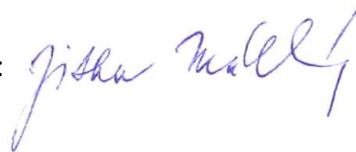
s. 15 - Mimo školní prostředí nepřijdou žáci do kontaktu se spisovnou podobou jazyka téměř vůbec.

s. 46 - Jedním z prvotních úkolů učitele je pomoci žákům překonávat bariéry mezi jazykovými kódy, které tvoří školní řečové prostředí.

Předkládanou diplomovou práci považuji za původní a přínosnou a vzhledem k výše uvedeným připomínkám navrhuji stupeň hodnocení **velmi dobře**.

Datum: 20. 8. 2014

Podpis:

PaedDr. Jitka Málková, Ph.D.